

Independents i federalistes autèntics: un trajecte compartit

written by Alfredo Bienzobas | 7 de febrer de 2017

Els independentistes i els federalistes de soca-rel comparteixen anàlisi sobre la crisi de legitimitat del règim postfranquista nascut el 1978 i la necessitat inexcusable d'una immediata ruptura democràtica. Tots dos tenen un objectiu comú, el benestar dels ciutadans de Catalunya. Ambdós reconeixen la sobirania del poble català i, en conseqüència, el dret a decidir sobre el seu futur. Discrepen, això sí, en el tipus de relació que s'haurà d'establir amb l'estat espanyol i, com a conseqüència, amb la comunitat internacional.

Pel que fa a l'exercici del dret a decidir, ambdós entenen que és el referèndum, com a instrument democràtic que implica el sufragi universal del poble sobirà, el que permetrà conèixer, de forma inequívoca, la voluntat popular. També hi ha consens en què, si és possible, el referèndum compti amb l'acord de l'estat espanyol. La resposta ciutadana a la pregunta binària que es formuli és la forma més idònia per determinar la voluntat popular dels catalans pel que fa al model d'estat.

Uns i altres veuen com una oportunitat històrica la República Catalana que, dotada d'una constitució elaborada a través d'un procés previ de participació ciutadana, signifiqui un determinant avanç en l'aprofundiment de la democràcia en totes les seves facetes, siguin polítiques, econòmiques o socials.

En l'àmbit polític, la República, ha de dotar-se de nous mecanismes d'elecció, participació, decisió i control popular, que permetin l'esmena, proposició i/o revocació de lleis, normes i càrrecs. I que s'institueixi el referèndum legislatiu

i abrogatiu, que garanteixi l'efectiva separació de poders i la laïcitat de l'estat.

En l'àmbit l'econòmic, l'economia ha d'orientar-se a la satisfacció del bé comú amb respecte al medi ambient, el just repartiment de la riquesa, convertint en públic el patrimoni natural i cultural del país així com els recursos de naturalesa estratègica.

En el social, garantint el dret al treball, la igualtat entre totes les persones amb independència del seu gènere o origen, l'accés a l'habitatge, l'educació i la sanitat, impedit l'exclusió social, etc.

Dit això, hauríem de coincidir en que no és possible que Catalunya es pugui federar si el referèndum d'autodeterminació no es favorable a la independència i no es constitueix la República Catalana. I també, en què no és possible l'aprofundiment democràtic de la constitució de la República Catalana sense la participació i la mobilització del conjunt de les forces de l'esquerra i de l'associacionisme popular.

Finalment no podem deixar de banda que la diferència entre l'estat federal i l'autonòmic és de caràcter constitutiu. En efecte: La **"Espanya Una, grande i libre"** es va transformar, pel pacte constitucional de 1978, en **l'Espanya Una** però descentralitzada a través de les autonomies tipus **"cafè per a tothom"**. Per contra, **la federació comporta la integració de la República Catalana, mitjançant fórmules pactades democràticament, probablement asimètriques, amb l'estat espanyol o els diferents pobles que el componen** que haurien de manifestar, al seu torn, la voluntat de federar-se o no amb la República catalana, ja independent.

Pot semblar que el conjunt de la línia argumental anterior és clara però, al observar la realitat, apareixen algunes dissonàncies. En efecte, hi ha federalistes de moltes classes, alguns escassament compromesos en el trencament democràtic i

la República. Això passa no només pel seu poc fonamentat posicionament de classe sinó, també, pel escàs nivell de compromís amb les propòsits que verbalitzen, els ritmes o, simplement, pel fet que, alguns, instrumentalitzen el seu federalisme aparent en favor de posicionaments objectivament unionistes, contraris, per tant, a les idees que diuen defensar i, en definitiva, conservadors de l'actual estatu quo.

També hi ha d'altres que efectuen equilibris conceptuals per mantenir la pau social en el si de les seves organitzacions o intenten amagar el seu discurs federal darrera un núvol de crítica a determinades organitzacions o partits polítics utilitzant, en molts casos, a simplificacions reduccionistes de la realitat que els permeten identificar independència amb burgesia i oblidar la realitat espanyola.

Així, i a títol d'exemple, en una recent presentació d'un grup federalista, després de criticar la involució democràtica de l'estat, defensar la lògica pluralitat d'opcions individuals i la defensa del binomi indissoluble que conformen el progrés nacional i social es declaraven ***"partidaris del desenvolupament progressiu del marc constitucional i l'Estatut d'autonomia "...des del respecte a les aspiracions de la ciutadania a decidir "... com a forma d'avançar cap a l'exercici del dret d'autodeterminació"*** o ***"reconeixen el dret d'autodeterminació d'aquells pobles que ho desitgin exercitar, a través dels mecanismes establerts en la Constitució per a la seva reforma"*** No podem per menys que sorprendre'ns de la manca de rigor conceptual d'aquest grup de companys que proclamant-se federalistes confien els objectius federalistes a un futur desenvolupament de la constitució borbònica imposada pel franquisme.

Davant d'aquest federalisme que ens deixa perplexes enyorem els posicionaments clars d'una esquerra que, en èpoques molt dures, mostrava coherència ideològica amb els postulats propis de la classe treballadora:

Del programa del V Congreso del PCE (Praga 1954):

“Una vez abierto el período constituyente y llegado el momento de abordar las tareas de la organización del Estado español:

- 1. El Partido Comunista luchará por una República Democrática. Una República en la que el pueblo sea soberano...***
- 2. La unidad del Estado español no será nunca verdaderamente sólida y democrática si se asienta sobre la fuerza y la asimilación violenta, sobre la negación de los derechos nacionales. Por ello, los comunistas estamos contra el sojuzgamiento de unas naciones por otra y defendemos el derecho de los pueblos a la libre autodeterminación. Sostendremos, pues, el derecho de los pueblos de Cataluña, Euskadi y Galicia a decidir libre y democráticamente su destino.”***

Del XIII Congreso del PSOE (Suresnes, 1974):

- 1. “La definitiva solución del problema de las nacionalidades que integran el Estado español parte indefectiblemente del pleno reconocimiento del derecho de autodeterminación de las mismas que comporta la facultad de que cada nacionalidad pueda determinar libremente las relaciones que va a mantener con el resto de los pueblos que integran el Estado español.***
- 2. Al analizar el problema de las diversas nacionalidades el PSOE no lo hace desde una perspectiva interclasista del conjunto de la población de cada nacionalidad sino desde una formulación de estrategia de clase, que implica que el ejercicio específico del derecho de autodeterminación para el PSOE se enmarca dentro del contexto de la lucha de clases y del proceso histórico de la clase trabajadora en lucha por su completa emancipación.***

3. *El PSOE se pronuncia por la constitución de una República Federal de las nacionalidades que integran el Estado español...*

Què allunyats estan alguns dels federalistes d'avui de les veritats pregones del socialisme! I això que l'actual situació política no pot ser més clara: El repte es la defensa de la llibertat i la democràcia enfront a una monarquia corrupta imposada pel franquisme i sustentada en una constitució que ni volen ni poden reformar sense que se'ls enfonsi el negoci.

La constitució espanyola és un impediment per desenvolupar la democràcia econòmica, política i social que volem. Per a l'estat espanyol la constitució és una valuosa eina contra la democràcia. A Catalunya la constitució es un dic contra el democràtic dret a decidir. La seqüència democràtica és clara: Autodeterminació i independència, primer -trajecte comú- i, després, federalisme si així ho volen lliurement els catalans i ho comparteixen el resta dels pobles ibèrics.

Tant independentistes com gran part dels federalistes sincers estan d'acord en el dret a decidir, en què la forma democràtica de solucionar el conflicte és mitjançant un referèndum, de pregunta binària, vinculant. Són pocs o ningú els que creuen, de debò, que els governants de l'estat espanyol sàpiguen respondre a aquest repte de forma diferent a la que van aprendre del franquisme.

En absència d'acord serà inexcusable la convocatòria del Referèndum d'acord amb la legislació que aprovi el Parlament de Catalunya. El bé comú, el bé democràtic, tant català com de la resta dels pobles d'Espanya, exigeix que el poble de Catalunya pugui expressar-se lliurement i fer valer el resultat obtingut.

Ja hem dit que en el món dels federalistes d'esquerra, com en tot a la vida, hi ha molts matisos que van des de la radicalitat dels principis fins els que fan servir el

federalisme com a tapadora de les seves posicions unionistes. Dos eixos de coordenades permeten evidenciar la seva posició en l'actual escenari polític.

Un d'ells es vincula al referèndum d'autodeterminació. S'inicia en el convenciment conseqüent que la consulta popular és el mètode adequat, s'allunya cap a una estranya contraposició entre democràcia deliberativa i plebiscitària per posar en dubte el valor de la consulta i, finalment, cap a l'extrem trobarem els que no conceben altra manera de fer la consulta vinculant sinó és mitjançant autorització de l'estat espanyol.

L'altre eix es vincula a una auto denominada esquerra que abandonà el marxisme com a mètode d'anàlisi i de lluita pels drets dels treballadors i les classes populars. Són els que posant cara de amoïnats i dispensadors de la veritat afirmen que el procés d'alliberament nacional és petitburgès i està en mans de la dreta. Tal afirmació, oblida Suresnes -per citar un altre exemple- quan s'assenyala que ***“l'exercici específic del dret d'autodeterminació per al PSOE s'emmarca dins el context de la lluita de classes i del procés històric de la classe treballadora en lluita per la seva completa emancipació”***. A l'extrem d'aquest eix se situen els federal-unionistes d'una esquerra verbal que no fa més que retrocedir, quan no sotmetre's, i no cessa d'assumir i aplicar els principis polítics de l'adversari. Al nostre Parlament en tenim uns quants d'aquests.

Un últim apunt, no hi ha federalisme possible si dos o més no volen. A la pregunta del CIS sobre fórmules alternatives a l'organització de l'estat espanyol, el ventall de respostes que van des de la pura i simple supressió de les autonomies fins a deixar la situació com està en l'actualitat agrupa, gairebé, al 68% dels ciutadans espanyols mentre els que demanen una major autonomia o la possibilitat d'independitzar-se, no arriben al 25%.

A Catalunya la suma d'independentistes i federalistes excedeix al 65%. Una conclusió s'imposa: a grans trets es pot afirmar que el federalisme a Espanya té un llarg, molt llarg, camí per recórrer.

No vull concloure aquestes línies sense valorar positivament la iniciativa de **Esquerrres per la Independència** que, amb la seva campanya **“Referèndum, República Catalana, Sí!”** permet agrupar tota les forces de l'esquerra que estan pel dret a decidir, tant independentistes com federalistes de veritat que malden per la República Catalana, **ara!**

I és que tant els independentistes com els federalistes autèntics tenen un trajecte a compartir!